गच्छन् गच्छति तं बुधः ॥४१॥ सूक्ष्मं लिंगं ज्ञानेन तरंति अतिक्रम्य गच्छंति ते सूक्ष्मज्ञानतराः सूक्ष्मा ज्ञानेति पाठे प्रकृतितीर्त्वा गता इत्यर्थः सूक्ष्मं पुरुषं ॥४२॥४३॥४४॥४५॥ दिव्यो लाभ एवं अदिव्यो लाभः सार्वभौमत्वं ॥४५॥ अनुशंसंतीति पाठः स्वच्छः तत्वे अनारोपितेरूपे विषये कथयंति ॥४७॥ त्रिधा पाकयज्ञत्रये श्रौतस्मार्तध्यानयज्ञेरित्यर्थः ॥४८॥ ऋतं यज्ञः सत्यं तत्फलं योनिः श्रद्धा सत्ये ॥४९॥ यज्ञपतेः श्रोत्रादिभावेन रात्र्यादीनि निरूपयति रात्रीति ॥५०॥५१॥ कालस्य योनिमेवाह चंद्रेति ॥५२॥ सत् भूम्यंतं तेजांसि असत् वाय्वाकाशौ ॥५३॥ अष्टौ भूमिरापो नलो वायुः खं मनो बुद्धिरहं

यं लब्ध्वा परमं लाभं नाधिकं मन्यते बुधः ॥ यां सूक्ष्मां परमां प्राप्तिं गच्छन्नव्यमक्षयं ॥४१॥ यं सा[illegible]गुणतत्त्वज्ञाः सांख्यशास्त्रविशारदाः ॥ सूक्ष्मज्ञानतराः सूक्ष्मं ज्ञा त्वा मुच्यंति बंधनैः ॥४२॥ यं च वेदविदो वेद्यं वेदांते च प्रतिष्ठितं ॥ प्राणायामपरा नित्यं यं विशंति जपंति च ॥४३॥ ॐकाररथमारुह्य ते विशंति महेश्वरं ॥ अयं स दे वयानानामादित्यो द्वारमुच्यते ॥४४॥ अयं च पितृयानानां चंद्रमा द्वारमुच्यते ॥ एष काष्ठादिशश्चैव संव[illegible]सरयुगादि च ॥४५॥ दिव्या दिव्यः परो लाभ अयने द क्षिणोत्तरे ॥ एनं प्रजापतिः पूर्वमाराध्य बहुभिः स्तवैः ॥४६॥ प्रजार्थं वरयामास नीललोहितसंज्ञितं ॥ ऋग्भिर्यमनुशासंति तत्त्वे कर्मणि बह्वृचाः ॥४७॥ यजु र्भिर्यत्त्रिधा वेद्यं जुह्वत्यध्वर्यवोध्वरे ॥ सामभिर्यं च गायंति सामगाः शुद्धबुद्धयः ॥४८॥ ऋतं सत्यं परं ब्रह्म स्तुवंत्याथर्वणा द्विजाः ॥ यज्ञस्य परमा योनिः पतिश्चायं परः स्मृतः ॥४९॥ रात्र्यहः श्रोत्रनयनः पक्षमासशिरोभुजः ॥ ऋतुवीर्यस्तपोधैर्यो ह्यब्दगुह्योरुपादवान् ॥५०॥ मृत्युर्यमो हुताशश्च कालः संहार वेगवान् ॥ कालस्य परमा योनिः कालश्चायं सनातनः ॥५१॥ चंद्रादित्यौ सनक्षत्रौ ग्रहाश्च सह वायुना ॥ ध्रुवः सप्तर्षयश्चैव भुवनाः सप्त एव च ॥५२॥ प्रधा नं महदव्यक्तं विशेषांतं सवैकृतं ॥ ब्रह्मादिस्तंबपर्यंतं भूतादि सदसच्च यत् ॥५३॥ अष्टौ प्रकृतयश्चैव प्रकृतिभ्यश्च यः परः ॥ अस्य देवस्य यद्भागं कृत्स्नं संप रिवर्त्तते ॥५४॥ एतत्परममानंदं यत्तच्छाश्वतमेव च ॥ एषा गतिर्विरक्तानामेष भावः परः सतां ॥५५॥ एतत्पदमनुद्विग्नमेतद्ब्रह्म सनातनं ॥ शास्त्रवेदांग विदुषामेतद्ध्यानं परं पदं ॥५६॥ इयं सा परमा काष्ठा इयं सा परमा कला ॥ इयं सा परमा सिद्धिरियं सा परमा गतिः ॥५७॥ इयं सा परमा शांतिरियं सा निर्वृतिः परा ॥ यं प्राप्य कृतकृत्याः स्म इत्यमन्यंत योगिनः ॥५८॥ इयं तुष्टिरियं सिद्धिरियं श्रुतिरियं स्मृतिः ॥ अध्यात्मगतिरिष्टानां विदुषां प्राप्तिरव्यया ॥५९॥

कारश्च परः मायावी अस्य मायाविनः भागं अंशं कृत्स्नं प्रपंचजातं ॥५४॥ एतस्मात्परमं आनंदमयादीश्वरादपि परं शुद्धं आनंदं आनंदमात्रं तदेव शाश्वतं येन पूर्वेषामशाश्वतत्वं दर्शितं ॥५५॥ ध्या नं परं पदं पदप्रापकं ॥५६॥ सेति सा काष्ठा सा परा गतिरिति प्रसिद्धा ॥५७॥ निर्वृतिः सुखं ॥५८॥ श्रुतिरिति श्रोत्रादिजन्याऽनुभूतिः इष्टानां योगिनां अध्यात्मगतिः प्रत्यक्प्रावण्यरूपा गतिः विदुषां अहं ब्रह्मास्मीति जानतां अव्यया अपुनरावर्त्तिनी प्राप्तिः ॥५९॥

Digitized by Google